

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 4796/24

לפני: כבוד השופט דוד מינץ
כבוד השופטת יעל וילנר
כבוד השופט חאלד כבוב

העותר: ח"כ אלמוג כהן

נגד

המשיבות: 1. היועצת המשפטית לממשלה
2. פרקליטות המדינה

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותר: עו"ד אפרים דמרי

בשם המשיבות: עו"ד יעל מורג יקו-אל

פסק-דין

השופטת יעל וילנר:

1. בעתירה שלפנינו מבקש העותר כי נורה למשיבות, רשויות התביעה, להגיש כתבי אישום נגד גורמים שונים שלטענתו היו שותפים לביצוע עבירות.

2. ברקע העתירה, כתב אישום שהוגש נגד אזרח ישראלי (להלן: הנאשם) בת"פ 41971-11-23 (להלן: ההליך הפלילי) שחלק מפרטיו עודם אסורים בפרסום (ראו: החלטת השופט י' אלרון בע"פ 1350/24 מיום 14.3.2024). מהפרטים שהותרו לפרסום עולה כי בימיה הראשונים של מלחמת 'חרבות ברזל' נכנס הנאשם לבסיסי צה"ל ללא אישור, והצטרף לדיונים מסווגים ולחדרי מלחמה (חמ"לים) ללא שקיבל הרשאה לכך. כל זאת, תוך התחזות לקצין בדרגת סרן ויצירת מצגי שווא שונים, ותוך ניצול של אי-סדר ששרר אותם ימים, שבמהלכם אזרחים רבים הגיעו לבסיסי צה"ל במטרה להתגייס ולסייע למאמץ המלחמתי, על אף שלא זומנו ב'צו 8'. בהתאם לאמור בכתב האישום, תיעד הנאשם בדרכים שונות חלק מהמידע הרגיש אליו נחשף, ובמספר הזדמנויות אף שיתף את המידע עם גורמים נוספים שאינם מוסמכים לקבלו. לאור חשדות אלו, יוחס לנאשם בכתב האישום ביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; מסירת ידיעה סודית; ריגול חמור; וכניסה למקום צבאי.

3. העותר, המכהן כחבר כנסת, טוען כי על המשיבות מוטלת החובה "להגיש כתב אישום כנגד חלק גדול, אם לא כל מי שאוזכר בכתב האישום". זאת לטענתו, בשים לב למעורבותם לכאורה של גורמים שונים המוזכרים בכתב האישום, בביצוע העבירות המיוחסות לנאשם. לתמיכה בטענותיו, מצביע העותר על סעיפים שונים בכתב האישום המוליכים לדבריו למסקנה כי לא ניתן להסתפק בהעמדה לדין של הנאשם לבדו. לטענת העותר, מסקנת המשיבות כי אין די בראיות שנמצאו על מנת להעמיד לדין גורמים נוספים מלבד הנאשם – הושפעה ממניעים פסולים, ומרצונם "לגמד את הפרשה" כלשונו; לטענתו, די בפרטי כתב האישום שהותרו לפרסום כדי ללמד שהחלטת המשיבות היא "לא סבירה בעליל", ומכאן שנדרשת התערבות שיפוטית בנדון, חרף שיקול הדעת הרחב הנתון לרשויות התביעה בהעמדה לדין, בהתאם לפסיקת בית משפט זה.

4. המשיבות, מנגד, טוענות כי דין העתירה להידחות על הסף מחמת שאינה עומדת באמות המידה המחמירות להתערבות בהחלטות רשויות התביעה. עוד טוענות המשיבות, כי דין העתירה להידחות אף לגופה – משלא נפל פגם בהחלטתן שלא להגיש כתבי אישום נוספים בפרשה.

5. כפי שמפרטות המשיבות בתגובתן, על רקע פוטנציאל הנזק הביטחוני הנשקף מהפרשה, נערכה על ידי המשטרה ושירות הביטחון הכללי חקירה יסודית ומעמיקה על מנת לבחון אם הנאשם הופעל על ידי גורמים שונים; אם מסר מידע מסווג לגורמים בלתי מורשים; ואם נהנה משיתוף פעולה של גורמים נוספים לצורך ביצוע העבירות המיוחסות לו. לאחר גביית עדויות מהגורמים הרלבנטיים וגיבוש חומר החקירה שהצטבר, באו המשיבות לכלל מסקנה כי הנאשם פעל לבדו ומיוזמתו-שלו, וכי לא נמצאה אינדיקציה לכך שהופעל או קיבל סיוע מגורמים נוספים בצבא או מחוצה לו. כמו כן, לא נמצאו ראיות למודעות מצדם של הגורמים שבאו במגע עם הנאשם לכך שהוא פעל במרמה, או לכך שהם נוצלו על ידו לצורך השגת מידע מסווג. בנוסף, לא נמצאה אינדיקציה לכך שמסירת המידע על ידי הנאשם, נעשתה לבקשתם של הגורמים שקיבלו ממנו את המידע. על רקע ממצאים אלו, החליטו רשויות החקירה והתביעה כי אין בנמצא חשד סביר המצדיק לחקור גורם כלשהו באזהרה, לא כל שכן להעמידו לדין.

6. המשיבות מוסיפות ומציינות בתגובתן כי גם התביעה הצבאית בדקה אם קם חשד כי גורמי צבא עברו עבירות פליליות במסגרת הפרשה, באופן שמצדיק פתיחת חקירה על ידי המשטרה הצבאית החוקרת (מצ"ח). בדיקה זו הובילה למסקנה שלילית. זאת,

מבהירות המשיבות, לאחר שלא נמצא כי גורם צבאי כלשהו סייע ביודעין למעשים המיוחסים לנאשם; כי הכשלים השונים שנמצאו לא מצביעים על התרשלות חמורה; כי חלק מהכשלים נושאים אופי מערכתי ועל כן הטיפול בהם מתאים למישור הפיקודי; וכי בחינת התנהלות גורמי הצבא שבאו במגע עם הנאשם צריכה להיעשות תוך מתן משקל למציאות ששררה עת התרחשה הפרשה, בימיה הראשונים של המלחמה. לצד האמור, ציינו המשיבות כי התקיימו תהליכים להפקת לקחים מערכתיים, וכי ננקטו פעולות שונות באפיק הפיקודי. לאור כל זאת, טוענות המשיבות כי העותר לא עמד בנטל הכבד שנקבע בפסיקה להתערבות בהחלטות גורמי התביעה.

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בעתירה ובתגובת המשיבות, הגענו למסקנה כי דין העתירה להידחות מחמת העדר עילה להתערבותנו.

8. פעמים רבות שבה הפסיקה והדגישה כי לרשויות התביעה מוקנה שיקול דעת רחב ביותר בהחלטות שעניינן העמדה לדין, וכי מידת ההתערבות של בית המשפט בהפעלתו – מועטה, ושמורה למקרים חריגים בלבד (ראו, מיני רבים, ובאסמכתאות הנלוות: בג"ץ 6587/21 פלונית נ' פרקליטות המדינה – מחלקת עררים, פס' 9 (7.8.2022); בג"ץ 9850/16 צובחיה נ' היועץ המשפטי לממשלה, פס' 14-15 (16.9.2018)). לא ראינו לשוב ולהידרש למושכלות יסוד אלו; בתמצית בלבד נזכיר כי הלכה זו יסודה בעיקרון הפרדת הרשויות, ובהכרה במומחיות, במקצועיות ובניסיון הנצבר של רשויות התביעה (ראו למשל: בג"ץ 4742/22 וייסבוך נ' היועצת המשפטית לממשלה, פס' 7 (31.8.2022)). עוד נקבע בפסיקתנו כי הלכה זו תקפה ביתר שאת במקרים שבהם מתבקש בית המשפט להתערב בהחלטות שעניינן בהערכת חומרי חקירה ובקביעת דיות הראיות לצורך העמדה לדין; במקרים אלו, מתחם ההתערבות צר במיוחד, ומידת הריסון – "כפולה ומכופלת" (בג"ץ 5675/04 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נט(1) 199, 209 (2004)); וכן ראו: בג"ץ 9443/16 התנועה לאיכות השלטון בישראל נ' פרקליט המדינה, פס' 20 (15.8.2017); בג"ץ 2534/97 יהב נ' פרקליטת המדינה, פ"ד נא(3) 1, 24-25 (15.6.1997)). עוד נקבע כי על מנת להצדיק התערבות שיפוטית בהחלטות הנוגעות להעמדה לדין, על העותר להצביע על החלטה "שנתקבלה שלא ביושר או שלא בתום לב; החלטה שנתקבלה ממניעים נפסדים ולא טהורים; החלטה שנתקבלה בסתירה ברורה לאינטרס הציבור; החלטה שנתקבלה בחוסר סבירות קיצוני או מהותי" (בג"ץ 4550/94 אישה נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מט(5) 859, 871-872 (1995); וראו גם: בג"ץ 4190/05 נעים נ' פרקליט המדינה, פס' 10 (12.9.2006)).

9. העותר טוען כי ענייננו נמנה על אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות בשיקול דעת רשויות התביעה בהעמדה לדין, שכן לטענתו מדובר בהחלטה שרירותית, שמניעים זרים עומדים בבסיסה. דא עקא, העותר לא מספק תימוכין כלשהם לטענות חמורות אלו. העותר משעין את מסקנותיו מרחיקות-הלכת, על מה שנראה בעיניו כ-'פערים עלילתיים', סימני שאלה, קצוות-חוטים כאלו ואחרים בחלקו הגלוי של כתב האישום – ומכל אלו מבקש העותר להסיק כי רק מניעים פסולים בכוחם להסביר את החלטת המשיבות שלא להעמיד לדין גורמים נוספים מלבד הנאשם; ברם, 'ראיות' אלו של העותר – יסודן בסברות בעלמא, מבלי שחומרי החקירה מצויים לנגד עיניו, ואין בכוחן להרים ולו ראשית מן הנטל הכבד המוטל עליו בנדון. לא מצאנו אפוא עילה להתערבותנו בשיקול דעתן המקצועי של המשיבות בבחינת דיות הראיות לצורך העמדה לדין של גורמים נוספים בפרשה – אף לא בקירוב.

10. מכל הטעמים האמורים, העתירה נדחית.

ניתן היום, ח' כסלו תשפ"ה (09 דצמבר 2024).

חאלד כבוב
שופט

יעל וילנר
שופטת

דוד מינץ
שופט